

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 lutego 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku H. S. z dnia 12 lutego 2018 r. o ponowne ustalenie emerytury, przeliczył emeryturę od 1 lutego 2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Emeryturę ustaloną w kwocie 1851,26 zł zwiększono o kwotę wynikającą z podzielenie składek zewidencjonowanych na koncie po dniu ponownego ustalenia wysokości emerytury do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ich waloryzacji, przez średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku ubezpieczonej w dniu złożenia tego wniosku tj. w dniu

12 lutego 2018 r.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 273,28 zł,

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 259,50 miesięcy,

- wyliczona kwota emerytury wynosi 1852,32 zł.

Po ponownym ustaleniu wysokość emerytury wyniosła:

$(...),26 + (273,28/258,00) = 1852,32$ zł.

Emerytura po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniosła – 1907,52 zł.

/decyzja – k. 13 plik II akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożyła ubezpieczona H. S. w dniu 22 marca 2018 r. i wniosła o zmianę decyzji i uwzględnienie przy wyliczaniu wysokości emerytury wynagrodzeń za lata 1975 – 1979.

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 11 kwietnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że do podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjął wynagrodzenia minimalne za lata 1975 – 1979, gdyż za ten okres wnioskodawczyni nie udokumentowała wysokości wynagrodzeń.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5/

Wnioskodawczyni na rozprawie w dniu 24 września 2018 r. oświadczyła, że wnosi o uwzględnienie do wyliczenia wysokości emerytury wynagrodzenia za lata 1975 - 1979 w wysokości, które będą wynikały z zeznań świadków. Oświadczyła, że powinien być wzięty pod uwagę wskaźnik 150%. Dodała, że w tym okresie miała wyższe wynagrodzenie niż w latach późniejszych oraz, że nie jest w stanie wskazać, jakie konkretnie otrzymywała wynagrodzenia w tamtych latach. Podniosła, że jeśli teraz średnie wynagrodzenie jest na poziomie 3000 zł, to ona zarabiała wówczas 5000 zł.

/protokół rozprawy z dnia 24 września 2018 r. – 00:01:18 – 00:06:29, 00:32:55 – 00:35:19 – płyta CD – k. 103/

Na rozprawie w dniu 24 września 2018 r. pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie i wniósł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz oświadczył, że nie zostały one opłacone w jakiegokolwiek części. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/protokół rozprawy z dnia 24 września 2018 r. – 00:36:37 – 00:38:32 – płyta CD – k. 103/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni H. S. urodziła się (...)

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 28 listopada 2008 r. ZUS Oddział I w Ł. ustalił kapitał początkowy H. S. na dzień 1 stycznia 1999 r. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 73,28% z lat 1980-1996.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 73,28% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową ($73,28\% \times 1220,89 \text{ zł} = 894,67 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 16 lat, 6 miesięcy, 2 dni tj. 198 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w ilości: 0 miesięcy, 10 dni, sprawowania opieki nad dzieckiem: 6 lat, 0 miesięcy, 0 dni. Łączny okres nieskładkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wyniósł 6 lat, 0 miesięcy, 10 dni, tj. 72 miesiące.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 81,51\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 238,83 złotych

$(198 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 894,67 \text{ złotych}$ (podstawa wymiaru) = 191,91 złotych

$(72 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 0,7\%) : 12 \times 894,67 \text{ złotych}$ (podstawa wymiaru) = 37,58 złotych

RAZEM = 468,32 złotych

$468,32 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy}$ (średnie dalsze trwanie życia) = 97878,88 złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku).

/decyzja – k. 49 - 51 plik I akt ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 53 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2017 r. ZUS Oddział I w Ł. na wniosek H. S. z dnia 4 lipca 2017 r. ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonej na dzień 1 stycznia 1999 r. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 78,53%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 78,53% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową ($78,53\% \times 1220,89 \text{ zł} = 958,76 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 16 lat, 6 miesięcy, 2 dni tj. 198 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w ilości: 0 miesięcy, 10 dni, sprawowania opieki nad dzieckiem: 6 lat, 0 miesięcy, 0 dni. Łączny okres nieskładkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wyniósł 6 lat, 0 miesięcy, 10 dni, tj. 72 miesiące.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 81,51\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 238,83 złotych

$(198 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 958,76 \text{ złotych}$ (podstawa wymiaru) = 205,65 złotych

$(72 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 0,7\%) : 12 \times 958,76 \text{ złotych}$ (podstawa wymiaru) = 74,78 złotych

RAZEM = 519,26 złotych

519,26 złotych x 209 miesięcy (średnie dalsze trwanie życia) = 108525,34 złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku).

/decyzja – k. 65 – 67 plik I akt ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 69 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 1 grudnia 2017 r. ZUS Oddział I w Ł. po rozpatrzeniu wniosku H. S. z dnia 14 sierpnia 2017 r. w związku z realizacją ustawy z dnia 5 marca 2015 r. 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonej na dzień 1 stycznia 1999 r. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 78,80%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 78,80% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową (78,28% x 1220,89 zł = 962,06 zł).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 16 lat, 6 miesięcy, 2 dni tj. 198 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w ilości: 0 miesięcy, 10 dni, sprawowania opieki nad dzieckiem: 6 lat, 0 miesięcy, 0 dni. Łączny okres nieskładkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wyniósł 6 lat, 0 miesięcy, 10 dni, tj. 72 miesiące.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

293,01 złotych x 81,51% (współczynnik proporcjonalny) = 238,83 złotych

(198 miesięcy składkowych x 1,3%) : 12 x 962,06 złotych (podstawa wymiaru) = 206,36 złotych

(72 miesiące nieskładkowe x 0,7%) : 12 x 958,76 złotych (podstawa wymiaru) = 75,04 złotych

RAZEM = 520,23 złotych

520,23 złotych x 209 miesięcy (średnie dalsze trwanie życia) = 108728,07 złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku).

/decyzja – k. 89 – 91 plik I akt ZUS/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto zarobki w wysokości:

- w 1980 r. – 73118,00 zł, wwpw 100,88%,

- w 1981 r. – 81516,00 zł, wwpw 88,35%,

- w 1982 r. – 103612,00 zł, wwpw 74,24%,

- w 1983 r. – 127976,00 zł, wwpw 73,68%,

- w 1984 r. – 164012,00 zł, wwpw 81,17%,

- w 1985 r. – 212870,00 zł, wwpw 88,67%,

- w 1986 r. – 233498,00 zł, wwpw 80,76%,

- w 1987 r. – 275230,00 zł, wwpw 78,59%,

- w 1988 r. – 410323,00 zł, wwpw 64,41%,

- w 1996 r. – 500,00 zł, wwpw 57,27%.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 78,80%.

/obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 95 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 8 grudnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonej z dnia 5 grudnia 2017 r. na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonej zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 1 grudnia 2017 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 73896,56 zł,

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 406095,92 zł,

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 259,50 miesięcy,

- wyliczona kwota emerytury wynosi 1849,68 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej i wyniosła 1849,68 zł.

Organ rentowy zawiesił ubezpieczonej wypłatę emerytury, gdyż ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie.

/decyzja – k. 5 – 6 plik II akt ZUS/

Decyzją z dnia 4 stycznia 2018 roku o ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku H. S. ustalił ostateczną wysokość świadczenia ubezpieczonej i podjął jego wypłatę.

Wysokość emerytury od 1 lutego 2018 r. wyniosła 1851,26 zł.

/decyzja – k. 10 – 11 plik II akt ZUS/

W dniu 12 lutego 2018 roku ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne wyliczenie emerytury.

/wniosek – k. 12/

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 lutego 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku H. S. z dnia 12 lutego 2018 r. o ponowne ustalenie emerytury przeliczył emeryturę od 1 lutego 2018 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Emerytura po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniosła – 1907,52 zł.

/decyzja – k. 13 – 14 plik II akt ZUS/

Wnioskodawczyni w okresie od 1 września 1972 r. do 15 stycznia 1992 r. była zatrudniona w Zakładach (...) w Z. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kreślارza.

/świadczenie pracy – k. 5 plik I akt ZUS, k. 32/

Przy obliczaniu wysokości kapitału początkowego ubezpieczonej organ rentowy za okres od 1 września 1972 r. do 31 grudnia 1979 r. uwzględnił wynagrodzenia minimalne, natomiast za lata 1980 – 1988 przyjął wynagrodzenie wskazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 25 sierpnia 2003 roku.

/wykaz zarobków – k. 77, zaświadczenie (...) – k.21 plik I akt ZUS/

Ubezpieczona w okresie od 1 września 1972 r. do 31 maja 1975 r. uczęszczała do szkoły przyzakładowej i podczas nauki w szkole otrzymywała następujące wynagrodzenie:

- w klasie I – 150 zł plus deputat węglowy 55 zł (od 1.09.1972 – 31.12.1972 r., od 1 stycznia 1973 r. do 31 sierpnia 1973 r.),
- w klasie II – 320 zł plus deputat węglowy 55 zł (od 1.09.1973 r. do 31.08. 1974 r.),
- w klasie III – 320 zł plus 55 zł deputat węglowy (od 1 września 1974 r. do 31 grudnia 1974 r.), – 800 zł (od 2.01. 1975 r. do 31 maja 1975 r.).

/aneks – k. 40, karta obiegowa – k. 43, umowa – k. 54, protokół – k. 55, zaświadczenie – k. 56, wyliczenia – k. 89/

Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie ubezpieczona otrzymywała następujące wynagrodzenia w okresie od dnia 1 czerwca 1975 roku do dnia 31 stycznia 1979 roku:

- od 1 czerwca 1975 r. – 7 zł/godz.
- od 1 czerwca 1976 r. – 11,50 zł/godz.,
- od 1 czerwca 1978 r. – 13,00 zł/godz.,
- od 1 października 1979 r. – 15,60 zł/godz.

/angaż – k. 36, k. 38, k. 39, k. 41, wyliczenia – k. 87/

Ubezpieczona w okresie od 1975 r. do 1979 r. otrzymała następujące zasiłki chorobowe:

- w 1975 r. – 379,70 zł
- w 1976 r. – 95,70 zł,
- w 1977 r. – 989,58 zł
- w 1978 r. – 3328,46 zł
- w 1979 r. - 1.068,95 zł.

/karty zasiłkowe – k. 68, wyliczenia – k. 88/

Ubezpieczona podczas zatrudnienia w Zakładach (...) w latach 1972 – 1975 pracowała jako uczeń. Otrzymywała wówczas wynagrodzenie minimalne. Od czerwca 1975 r. została zatrudniona na stanowisku kreślarza. Zdarzało się, że wykonywała także pracę nakładaczki. Ubezpieczona pracowała na dwie zmiany w systemie akordowym do 1980 r., kiedy to otrzymała awans na stanowisko brygadzystki. Wynagrodzenie miała wypłacane od sztuki i było płacone w dwóch ratach: zaliczka do 20-go, a następnie do 10-go następnego miesiąca była wypłacana pozostała część. Oprócz wynagrodzenia zasadniczego ubezpieczona otrzymywała premię, dodatek za pranie fartuchów, dodatek na węgiel.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 24 września 2018 r. – 00:06:29 – 00:17:37 w zw. z zeznaniami 00:35:19 – 00:36:37 – płyta CD – k. 103, zeznania świadka L. L. z dnia 24 września 2018 r. – 00:20:41 – 00:27:14 – płyta CD – k. 103, zeznania świadka W. O. z dnia 24 września 2018 r. – 00:27:14 – 00:32:55 – płyta CD – k. 103/

W wyniku hipotetycznego przeliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego H. S. na podstawie przedłożonej dokumentacji z uwzględnieniem wynagrodzenia ucznia w okresie od września 1972 r. do maja 1975 r., angaży ze stawką godzinową za okres zatrudnienia od czerwca 1975 r. do grudnia 1979 w Zakładach (...) w Z. oraz kwot wypłaconych zasiłków chorobowych w okresie od 1975 r. do 1979 r. wartość kapitału początkowego nie uległa zmianie i wynosi 108728,07 zł i nadal najkorzystniejszy jest wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 78,80%.

/pismo ZUS – k. 86, wyliczenia – k.87-93/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, ale także na podstawie zeznań wnioskodawczyni oraz świadków. Stan faktyczny w sprawie niniejszej nie budzi wątpliwości. Spornymi nie są bowiem poczynione ustalenia, a jedynie kwestia jakie ewentualnie wynagrodzenie należy przyjąć za lata 1975 – 1979, w których wnioskodawczyni niewątpliwie pracowała w Zakładach (...), a za które dokumentacja płacowa została zniszczona (zachowały się jedynie angaże i karty zasiłkowe).

Sąd przeprowadzając postępowanie dowodowe przesłuchał wnioskodawczynię oraz świadków. Złożone zeznania nie pozwoliły na ustalenie rzeczywistej wysokości uzyskiwanych przez wnioskodawczynię wynagrodzeń w spornym okresie. Świadczenie jedynie ogólnikowo odnieśli się do zarobków, jakie uzyskiwali z wnioskodawczynią w Zakładach (...) w spornym okresie. Świadczenie wskazali, że oprócz wynagrodzenia akordowego pracownicy otrzymywali premię, dodatek na węgiel oraz za pranie fartuchów. Zarówno świadkowie jak i sama ubezpieczona wskazały, że wynagrodzenia były wysokie, jednakże nie pamiętały ich wysokości.

Sąd podzielił zeznania przesłuchanych ubezpieczonej i świadków co do warunków pracy i płacy, jednakże na podstawie tak wskazanych wysokości uzyskiwanych wynagrodzeń nie jest możliwe poczynienie konkretnych ustaleń pozwalających na ustalenie, jakie rzeczywiście uposażenie uzyskiwała wnioskodawczyni zwłaszcza, że świadkowie zgodnie zeznali, iż wynagrodzenie było akordowe. Należy także dodać, że świadkowie zeznali, iż nie pamiętają obecnie wysokości uzyskiwanych zarobków.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, Nr 1270, z późn. zm.), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Według ust. 3b w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2013 roku (w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 21 czerwca 2013 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Zgodnie natomiast z treścią ust. 8 przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku, według wskazanego w nim wzoru.

Zgodnie z art. 53 w/w ustawy, emerytura wynosi: 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, oraz po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych i po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych. Przy obliczaniu emerytury okresy składkowe i nieskładkowe ustala się z uwzględnieniem pełnym miesiący.

Z kolei w myśl art. 15 ust. 1 powyższej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Natomiast stosownie do brzmienia ust. 2a tego samego przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Z kolei na podstawie ust. 6 omawianego przepisu na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Jak stanowi art. 15 ust. 4 w/w ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1. oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
2. oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
3. oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
4. mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%, jednakże przy ponownym przeliczeniu wysokości emerytury należy mieć na względzie, iż zgodnie z art. 111 ust. 2 ustawy uwzględnia się kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, iż kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

W myśl art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

W myśl art. 26 ust. 1 w/w ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, jak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6/.

Przyjąć zatem trzeba, iż w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (sporne czy też niemożliwe do udowodnienia przy pomocy dowodu z dokumentu) mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, które Sąd uzna za pożądane i celowe, co wynika także z treści przepisu art. 473 k.p.c. Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej okresami zatrudnienia wnioskodawczyni.

Skarżąca wniosła o uwzględnienie przy wyliczaniu świadczenia emerytalnego wynagrodzeń uzyskiwanych w latach 1975 – 1979 na podstawie angaży i kart zasiłkowych oraz zeznań świadków.

Dlatego, w niniejszej sprawie Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dokumentacji związanej z okresem pracy wnioskodawczyni w spornym okresie oraz przesłuchał ubezpieczoną oraz świadków, co pozwoliło w sposób wszechstronny przeanalizować zasadność jej żądania.

Sąd zobowiązał organ rentowy do dokonania hipotetycznego przeliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego H. S. na podstawie przedłożonej dokumentacji ubezpieczonej z okresu zatrudnienia w Zakładach (...).

Należy wskazać, że w wyniku hipotetycznego przeliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego na podstawie już nawet wynagrodzenia ucznia w okresie od września 1972 r. do maja 1975 r., angaży ze stawką godzinową za okres zatrudnienia od czerwca

1975 r. do grudnia 1979 w Zakładach (...) w Z. oraz kwot wypłaconych zasiłków chorobowych w okresie od 1975 r. do 1979 r. wartość kapitału początkowego nie uległa zmianie i wynosi 108728,07 zł. A zatem brak jest podstaw, by przeliczyć ubezpieczonej świadczenie przy uwzględnieniu w/w wynagrodzeń.

Nie jest także możliwe przeliczenie świadczenia z uwzględnieniem wynagrodzeń za lata 1975 – 1979 ustalonych na podstawie zeznań przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków i ubezpieczonej.

Świadkowie, jak i wnioskodawczynie w swoich zeznaniach nie byli w stanie w sposób jednoznaczny określić wysokości wynagrodzeń otrzymywanych przez skarżącą w w/w okresie. Wskazywali jedynie, że ubezpieczona pracowała w systemie akordowym i wynagrodzenia były wysokie, nadto podali, że oprócz wynagrodzenia zasadniczego Zakłady wypłycały premię i dodatki na węgiel oraz za pranie fartucha. Mając powyższe na uwadze nie sposób ustalić rzeczywistej wysokości uzyskiwanych przez odwołującą wynagrodzeń w spornym okresie. A tym bardziej ustalić, że wynagrodzenie ubezpieczonej w latach 1975 – 1979 wynosiło 150% przeciętnego wynagrodzenia, zgodnie z żądaniem ubezpieczonej zgłoszonym na rozprawie w dniu 24 września 2018 r.

Stosownie bowiem do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W postępowaniu sądowym ubezpieczony może korzystać z wszelkich środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, w szczególności z dowodów dokumentów oraz z przesłuchania świadków (zob. wyrok SN z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNP 11/1998, poz. 342).

Nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Wskazać należy, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996r. sygn. akt I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662, Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od 1 lipca 1996 r. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Podobny pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Tylko niewątpliwe dochody ze stosunku pracy w udowodnionej wysokości, od których odprowadzono składki, mogą być uwzględnione do ustalania wysokości świadczeń emerytalno-rentowych. Z całą mocą podkreślenia wymaga, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Ustalenie rzeczywistych zarobków jest decydujące o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenia społeczne. Właściwie tylko dokumentacja własna stanowi w postępowaniu sądowym precyzyjny dowód na wysokość wynagrodzenia świadczeniobiorcy. W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że co do zasady nie ma możliwości wyliczenia wynagrodzenia, a co za tym idzie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika podstawy wymiaru emerytury lub renty, w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, czy też wynikające z porównania wynagrodzenia innych pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Legalis nr 181419). Sąd Apelacyjny w Łodzi również niejednokrotnie wypowiadał się w tej kwestii stwierdzając, że wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru świadczeń emerytalno - rentowych nie powinno się udowadniać wyłącznie zeznaniami świadków, jeśli świadkowie nie są w stanie konkretnie i precyzyjnie podać wysokości osiąganego przez wnioskodawcę wynagrodzenia. Wprawdzie w toku postępowania sądowego strona może dowodzić wysokości wynagrodzeń na potrzeby ustalenia wysokości podstawy wymiaru świadczenia wszelkimi środkami dowodowymi, zatem dowodem na tę okoliczność mogą być zarówno dokumenty dotyczące wynagradzania osób zatrudnionych w tym samym okresie, w tym samym zakładzie pracy i przy pracy tego samego rodzaju, co ubezpieczony, jak też zeznania tych osób, nie oznacza to jednak,

że wykazanie konkretnych zarobków w celu obliczenia wysokości świadczenia z ubezpieczenia społecznego może być dokonywane w sposób przybliżony, jedynie na zasadzie uprawdopodobnienia (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 16 lipca 2013 r., III AUa 1714/12, Legalis nr 739136, w wyroku z dnia 29 września 2014 r., III AUa 2618/13, Legalis nr 1163500).

Wobec powyższego z uwagi na fakt, że wnioskodawczyni nie wykazała w toku postępowania dowodowego za pomocą dokumentów czy zeznań świadków wysokości otrzymywanych wynagrodzeń w spornym okresie, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, oddalił odwołanie.

Na podstawie §4 ust. 3 w zw. z §15 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714), Sąd przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa kasy Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokat A. G. kwotę 110,70 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu.

K.K.-W.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni.